

oprettelse af domstole, på et tidspunkt, der fastsættes af de færøske myndigheder efter forhandling med regeringen, jf. herved liste I, nr. 10.

De færøske myndigheder vil herefter skulle oprette et særskilt færøsk domstolssystem. I forslagens § 4 fastsættes det, at disse domstole vil have den dømmende magt på Færøerne. De færøske myndigheders oprettelse af domstole vil naturligvis skulle ske under iagttagelse af kravet om bl.a. domstolenes uafhængighed.

Der er enighed mellem Færøernes landsstyre og regeringen om, at domstole i et færøsk domstolssystem vil skulle behandle retssager på Færøerne inden for samtlige sager og sagsområder. Domstole, der er oprettet af de færøske myndigheder vil således have den dømmende magt både med hensyn til anliggender, der hører under de danske myndigheder, og anliggender, der hører under færøske myndigheder.

Det er ved forslaget om, at de færøske myndigheder skal kunne overtage retsplejen og i den forbindelse oprette domstole, forudsat, at der inden de færøske myndigheders oprettelse af domstole – og dermed inden færøsk overtagelse af retsplejen – vil skulle gennemføres lovgivning om behandlingen af færøske retssager ved Højesteret. En sådan lovgivning må bl.a. indeholde regler om, hvilke afgørelser truffet af en domstol oprettet af de færøske myndigheder der skal kunne indbringes for Højesteret. Det vil i den forbindelse kunne fastsættes, at det kræver tilladelse fra et procesbevillingsnævn for Færøerne – hvori der bl.a. vil kunne deltage repræsentanter for det færøske samfund – for at en sådan afgørelse kan indbringes for Højesteret.

I den forbindelse bemærkes, at det vil kunne være påkrævet, at en afgørelse truffet af en domstol oprettet af de færøske myndigheder kan indbringes for Højesteret, hvis der i den pågældende sag er principielle spørgsmål om forholdet til bestemmelser i Danmarks Riges Grundlov eller Den europæiske Menneskerettighedskonvention.

Tilsvarende bør der efter omstændighederne være adgang til at indbringe en sag for Højesteret, hvis sagen rejser andre principielle spørgsmål, herunder navnlig hvis der er behov for en principiel afklaring af retlige spørgsmål med tilknytning til både Færøerne og Danmark. F.eks. kan der være behov for efter tilladelse at kunne indbringe en sag for Højesteret, hvis der i sagen indgår principielle spørgsmål om, hvorvidt det retsforhold, som sagen vedrører, skal afgøres efter færøske eller danske regler.

Det vil være et anliggende for de danske myndigheder at lovgive om de nævnte regler om behandlingen

af færøske retssager ved Højesteret, herunder regler om hvilke sager der kan indbringes for Højesteret, jf. pkt. 4.3 ovenfor, og i givet fald om oprettelse af et nyt procesbevillingsnævn for Færøerne, der vil skulle tage stilling til, om en afgørelse truffet af en domstol oprettet af de færøske myndigheder kan indbringes for Højesteret. Regeringen vil – forud for en færøsk overtagelse af retsplejen og efter forudgående forhandlinger med det færøske landsstyre – fremsætte forslag til en sådan lovgivning baseret på de anførte principper.

Ud fra et hensyn til tilrettelæggelsen af Højesterets arbejde må de omtalte regler sikre, at kun et forholdsvist begrænset antal af de færøske retssager – principielle sager mv. – vil kunne indbringes for Højesteret.

En ordning med eget færøsk domstolssystem må naturligvis leve op til den ret til to instans-behandling, som borgerne har bl.a. i en række straffesager (protokol nr. 7 til Den europæiske Menneskerettighedskonvention) og i sager om varetægtsfængsling (Danmarks Riges Grundlovs § 71, stk. 4).

På den anførte baggrund forudsættes det, at der inden for retsplejen på Færøerne fortsat vil være to retsinstanser udover Højesteret, og således at færøske retssager som langt overvejende hovedregel vil skulle anlægges ved den underste af disse retsinstanser. Hermed vil en adgang til to-instans-behandling være mulig inden for rammer, hvor Højesteret kun behandler et forholdsvist begrænset antal af de færøske retssager.

6.2. Den territoriale afgrænsning af de færøske myndigheders kompetence

Det er alene anliggender, der er geografisk begrænset til Færøerne, der kan overlades til de færøske myndigheder. Det indebærer, at den lovgivende og udøvende magt, der tilkommer de færøske myndigheder i forhold til overtage sager og sagsområder, kun gælder på Færøerne og dermed ikke i de øvrige dele af riget.

Princippet om, at de færøske myndigheders kompetence er territorielt afgrænset til at omfatte Færøerne, er ikke til hinder for, at den lovgivning, som de færøske myndigheder udfærdiger, i nødvendigt omfang også kan finde anvendelse i forhold til handlinger mv. begået uden for Færøerne. Bl.a. vil det i en kommende færøsk straffelov være muligt - i overensstemmelse med principperne i den danske straffelov – at bestemme, at personer med særlig tilknytning til Færøerne efter omstændighederne også vil kunne straffes efter den færøske straffelov for forbrydelser begået uden for Færøerne.

Om såkaldt interprovinsiel ret henvises til pkt. 6.4 nedenfor.